

18.04.25

8-А клас

Історія України

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Архітектура. Образотворче мистецтво.

Мета: виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб; формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв; розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації; креативного мислення, творчого потенціалу; формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Актуалізація опорних знань

Експрес опитування

- Охарактеризуйте становище православної церкви в 2 пол. 17 ст;
- Яку роль у церковному житті відіграла козацька старшина?
- Назвіть особливості розвитку культури Гетьманщини у 2 пол. 17 ст.

Мотивація навчальної діяльності

Вивчення нового матеріалу

Архітектура і образотворче мистецтво України XVI - XVIII ст. розвивались на самобутній давньоруській основі. Для цього періоду характерним є поступове проникнення в будівництво і живопис національних, народних рис, з одного боку, і зменшення церковних впливів та збільшення світських елементів, заповнення релігійних сюжетів образами, взятими з реального життя, ширше зображення природи, почуттів і переживань людини, більш гуманістичний зміст і реалістичні форми художніх витворів - з другого. З активізацією суспільного життя в архітектурі намічається небувале піднесення. Хоч для будівництва через історичні умови цей період був надзвичайно несприятливим, проте на Україні будувалося багато і повсюдно. Будівельна програма включала в себе відновлення зруйнованих і будівництво нових міст, зведення оборонних споруд, арсеналів, храмів, житла. Саме перевага світського будівництва є визначальною рисою тогочасної архітектури. У нових історичних умовах зодчество набувало нового змісту, оновлюючи свою конструктивну систему та пластично-декоративні засоби. Це була ренесансна архітектура, що стала закономірним етапом у поступальному розвитку національних будівельних традицій. Її характерними ознаками були: чітка симетричність, ордерність, горизонтальність членування на поверхи, багатство декоративного оздоблення фасадів.

Робота зі схемою

На теренах України в західноєвропейських традиціях споруджено Андріївську церкву і Маріїнський палац

Андріївська церква збудована в 1747 – 1762 рр. архітектором Франческо Растреллі на Андріївській горі в пам'ять відвідин Києва імператрицею Єлизаветою Петрівною.

Андріївська церква

Успенський собор Почаївської Лаври

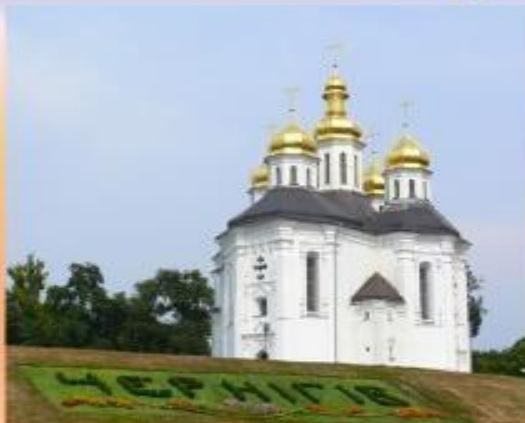

Успенський собор Почаївської Лаври.
м. Почаїв, Тернопільська обл., архітектор
Готфрід Гофман. Будувався з 1771 по 1791 рр.

Т. Г. Шевченко.
Інтер'єр собору Почаївської
Лаври 1846 р.

Козацьке бароко

Церква святої Катерини в Чернігові
(Зведена на кошти козаків, братів
Лизогубів, за заповітом їхнього
батька Юхима Лизогуба 1715 р.)

У козацьку добу на Україні почали виникати особливі, оригінальні типи забудов, самобутні архітектурні форми, деталі і прикраси національного стилю з надзвичайною декоративною пишністю, вигадливістю, мальовничістю. Найвищого мистецького вислову досягнули п'ятибанні церкви, що за своєю красою не мають собі рівних в Європі.

Найбільше споруд у стилі Козацького бароко збудовано за правління гетьмана Івана Мазепи. Близько десяти храмів було споруджено його коштом. Крім того, він перебудовував старі храми княжої доби та робив церквам коштовні подарунки.

І. С. Мазепа
(1639 – 1709 рр.)
Гетьман
Лівобережної
України
(1687 – 1709 рр.)

Успенський собор

Троїцька надбрамна церква

Споруди, відбудовані коштом мецената І. С. Мазепи.

Видатні пам'ятки Козацького бароко

Троїцька церква Густинського жіночого монастиря
(Розташований в с. Густиня Чернігівська обл.)

Спасо – Преображенська
церква в місті Ізюм
Харківська обл.

В українській архітектурі XVI - I пол. XVII ст. важливе місце займало оборонне будівництво. Часто використовувалася традиційна фортифікаційна система з земляними валами, глибокими ровами та дерев'яними стінами, якщо іншого матеріалу не було. Але водночас будуються фортеці, над спорудженням яких на запрошення польської корони працюють іноземні спеціалісти. Гійом Левассер де Боплан у 1635 р. проектував замок в Кременчуці та фортецю Кодак на Дніпрі. В цей же час в різних місцевостях України будувались замки й укріплення. Кам'яні замки здебільшого споруджувались на Правобережжі, насамперед на Поділлі і Волині, а також у Східній Галичині, на Північній Буковині і Закарпатті. Як фортеці часто будувались й культові споруди - церкви і монастирі. Архітектори України вміло поєднували в будівництві український національний стиль з кращими надбаннями європейського ренесансу. Так було збудовано такі прекрасні споруди, як будинок активного діяча Львівського братства купця Костянтина Корнякта (1580). Вежа Корнякта (1588), каплиця Трьох святих (1578) і Успенська церква (1598-1630) вкупі створюють унікальний ансамбль на Руській вулиці у Львові. Значного поширення набувають скульптура і різьблення, зокрема різьблення іконостасів. Живопис, що раніш майже виключно був присвячений релігійній тематиці, тепер значною мірою набуває світського характеру. Розвивається книжкова мініатюра, гравюра, особливо по дереву. Скульптура на цьому етапі наповнилась новим змістом, а відтак і набула іншої структури. Її діапазон розширився: розвивалася декоративна пластика, тематична різьба, головним чином у багатофігурних сценах віктарів, фасадів храмів та каплиць, з'явився скульптурний образ сучасника - в надгробках та епітафіях. Так, наприклад, визначне місце в монументальній скульптурі Львова займає скульптурна група "Бій архангела Михаїла з сатаною". Група призначалася для польського королівського арсеналу як його емблема за прикладом арсеналів Західної Європи. В іконі XVI - I пол. XVII ст. образ людини набув більшої життєвої активності й міцнішого зв'язку з сучасністю. Взірцем втілення нового розуміння людини є "Пантократор з апостолами". У багатьох іконах помітне тяжіння авторів до відображення життєвих прототипів: євангелісти з домажирських царських врат, народний стафаж в іконах з села Вишеньки "Різдво Марії", "Євангелісти" (близько 1576 р., с. Кам'янка-Бузька).

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Скульптура

І. Георгій Пінзель.
Ратуша в Бучачі

Риси бароко яскраво виразилися і в пластичному мистецтві, яке набуло найбільшого розвитку на західноукраїнських землях. До найвидатніших митців барокової доби належить Іоан Георгій Пінзель, автор скульптур Львівського собору Св. Юра, Ратуші в Бучачі.

Для творів І. Г. Пінзеля характерна велика емоційність та динаміка, надання створеним формам життєвих рис.

«Самсон, що роздирає пащу лева»

«Богоматір»

Живопис

Іван Руткович
Архангел Гавріїл

Стиль бароко в українському малярстві виявився у суто українському відтворенні образів. Українські маляри продовжили традиції візантійського, давньоруського, давньоукраїнського живопису. Розвиваються форми монументального настінного розпису, станкового іконопису, портрета.

Відомими постатями в живописі на західноукраїнських землях були **Іван Руткович** та **Йов Кондзелевич**.

Роботи Йова Кондзелевича

Богородиця - Дороговказниця

Ікона Архангела Михаїла

Юрій - Змієборець

В українському малярстві розвиваються і світські жанри. Широкого поширення набув світський портрет, який був тісно пов'язаний з іконописом, його лаконічними художніми засобами, він отримав назву **Парсуна**.

«Портрет подружжя Сулими»

Такий історичний портрет підкреслював суспільну значущість зображуваних осіб і став популярним у заможних родинах.

Висновки:

Українське Козацьке бароко розвивалось під впливом норм естетики, з одного боку – європейського бароко, з другого – народного. Разом з тим воно є ланкою в розвитку загальноєвропейської культури, становлячи одну з національних шкіл цього великого художнього стилю.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Бесіда

Перегляньте відео: https://youtu.be/0S1it_vBP4w?si=nNMp1WMGUcD5aQxE

Домашнє завдання:

* Прочитати §26.

*Складіть таблицю «Розвиток культури України в XVII ст

Галузь культури	Основні здобутки
Архітектура	
Живопис	

* Повторити тему Правління І. Виговського.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіху у навчанні!